

Minikwéwin éko Kikiskawáwasowin

Mámawi wá wícitáták éká
tátékác kita-ápaciták minikwéwin

Ká Kikiskawáwasoyan éko éká ká Ápacitáyan Minikwéwin

Nistom káwí ocawásimist awiyak náspic anima ta minénitákon. Óma káwí ati-opikítasoyan éko ana kícéwákan, kícisának wéká kitótémak, kakinaw kikakí wá wícihikok óma kiyám éká-ta-ápacitáyan minikwéwin éskwá kikiskawáwasoyan.

Minikwéwin óma misiwé ité óta takon é ápatak Canada, máka wina ocitaw nanísánan ta ápacitáyan-nawac máka kika oci nanísánihikon ápac itáyani minikwéwin mékwác é kikiskawáwasoyan. Óma ká wéténitákok kiyám 'éká namwac ta minikwéyan' óma mékwác ká kikiskawáwasoyan, móna máka ékosi kaskitáwak kita itótakik éko náspic ékwán ima animénitamihihiwak éká kita itótakik óki óta ká ayáciik Manitoba.

Miscét ininiwak ápacitáwak óma minikwéwin kita otamihihiwak éká éwí nóté mósihonoci, éko ókik atit kí otinikowak anima minikwéwin mwéci é tápitawi máciikwapiscikocik. Átit ókik ininiwak mwác mitoni kiskénitamwak wéká nisitotamwak náspic énanísának ta ápatak anima minikwéwin mékwác ká kikiskawáwasoyan éko éká awiyak ká miskawat ta wícihis ékwéniw oci náspic anima kika ánimítán ta póni minikwéyan. Máka wina miskawacy awiyak kita wícihis ékwéniw oci, kika kaskitán éká-ta-ápacitáyan minikwéwin mékwác é kikiskawáwasoyan.

Wá wícihiskwáki anikik kícisának, kitótémak éko anikik kotakak ká sákihiskik kika kiskénitén tánisi ta itótaman kiyám éká ta ápacitáyan minikwéwin mékwác ká

kikiskawáwasoyan. Ká kécináhoyan óma kakinaw kiskénitamona é ayáyan éko nanátok ápacitáwina ékota kika oci mino wíciháv ana káwí ocawásimisi, ékota kika oci kawácín kita wá wíciyat ana káwí ocawásimisi kiyám éká ta ápacitát minikwéwin.

Nipakosénimonán óma kiskinahótowasinahikan kita wícihihihiwak kita kiskénitaman óma tánikok éspici nanísának ta ápatak minikwéwin mékwác ká kikiskawáwasonániwak éko ta kiskinawámáciik tánisi kéki isi wá wícihiskik anikik ká sákihiskik anté ká ayáciik kititáwinik.

Mámahókamako, kika kaskitán kiyám éká ta ápacitáyanminikwéwin mékwác ká kikiskawáwasoyan.

Minikwéwin, Kikiskawáwasowin éko FASD ká itakik

Mistahi takonwa kiskénitamona tánisi awina ta itótak óma káwí nitáhikit oski awásis. Ápiscawásis otápánáskos tánisi kawisk kita isi asamat ta kécináhonániwak óma kawisk é isícikániwak éka wésám kita osaménitamihi koyan óma ká kikiskawáwasoyan.

Máka wina anikik maskikiwininiwak kakinaw péyak kékwán mámawi

tápwénitamwak éko móna nántaw kiyám apók apisís minikwéyani kika pisci nanísánihison ékota. Éko mína kiskénitamwak óma ká Minikwéyan Mékwác É Kisiskawáwasoyan Kikakí Nisiwanátáspinatáw ana Kicawásimis (FASD) ká itakik táti ayát éko awasimé kika nanísányáw ana kicawásimis kisáspín wésám mistahi minikwéyani

Ana apiscawásis ostikwán éko omíyaw tápitawi nitáhikininiw óma mékwác ká kikiskawáwasoyan éko minikwéwin ápacitáyani ékospík óma kika wanáyáw ana kicawásimis kawisk táti nitáhikit. Kisáspin ápacitáyani minikwéwin ékospík óma ékwáni wípac nawac ta pisci nitáhikiw ana awásis, éko ta páwanínákosiw éko mína anima macákosiwin FASD ká itakik táti ayát. Apók kotaka nanátok maci maskikiya otinamani ta ápcitáyan péyakwan ékwani nántaw ké isi nisiwanátiskákot ana awásis óma éka kawisk kita nitáhikit éko ta macinákos it ana awásis, máka ayíw anima piko minikwéwin ká ápacitáyan mékwác é kikiskawáwasoyan ta ocipanic anima macákosiwin FASD ká itakik.

Ká kikiskawáwasonániwak pá pakán kakinaw anikik awásisak yá isi nitáhikiwak. Ké isi nitáhikit ana awásis nana tok kékwána kita pakamiskákow ékota tápiskóc anima ká tatwáskinét, ká isi asamit éko kápé isi ayánit oníkihokowa éko kakinaw anikik awásisak pá pakán ta yá itiskákowak anima minikwéwin ékospík óma. Ékóma wéci kisténitákok óma kita kiskisiyék kiyám piko inikok apisís minikwéwin ápacitáyani mékwác ékikiskawáwasoyan kika pisci ákosi wáspinéyáw ana kicawásimis, kiyám wina pá pítos awiyak itiskiy ékwéniw oci.

Kisáspin ki nánákatawénitén óma éwí ocawásimisiyan, ki síkimikawín éka ta mikoskácitáyan ta ápacitáyan minikwéwin. Kisáspin ásay ki ki kiskawáwason kiskénita piko ispík kikakí kwéskátisin kita ati mino ayáyan kawisk kita ocawásimisiyan. Kisáspin kí kwéskátisiyani kita mino ayáyan, ta pónitáyan minikwéwin, ispík ki kaskitáyani ékwéniw kika mino itótawáw ana ki cawásimis éka nántaw ta isi pisci itáspinét ékosi itótamani.

Kékwán anima ká itakik FASD?

Anima FASD maci ákosiwin anima éko kakinaw awiyak ékosi ká isi ayát pá pa kán kita yá itáspinatikowak anima ké ati isi ayácik opimácihowiniwáw. Tanto ana awiyak ká ayát óma macákosiwin FASD ká itakik ocitaw piko nántaw isi mas kawénitákosiwak éko ayáwak mínikosi wina ta isi mino wá wícihiwécik nántaw ité máka ocitaw piko ta natawénita mwak nántaw ta isi tápitaw wícihicik tanto kiskáw opimácihowiniwáw oci.

Kiyám wina piko pá pakán é yá itiskáko cik oméniw macákosiwin, FASD anima kika mósitán tánisi ké yá isi ayáyan ta kakwé kiskisiyan kékwána, ta kiskéni taman masinahikan, natotamowina, ká isi kakitotat kotak ininiw, ta oci nákcitáyan móswáspinéwina éko kitótéminowin mína ki míyaw nócitáwi na. Átit óhi ké itáspinéskákoyan anima macákosiwin sémák ta nókon ispík níhahikiciy ana awásis éko anihi kotaka ékotowa oci ákosiwina picénak kí ati opikiciy ana awásis táti ná nókonwa éyako.

Éki awásis ká níhahikit éko é ayát anima macákosiwin FASD ékwáni piko inikok ké isko pimátisit kita natawénitam kita

tápitawi nákciiyit éko ta wícihit óma ta mino ayát anís ta nócihiko anihi nanátok áskosiwina, tápiskóc anima kitéhi oci, micíci kototosiwak éko anima óskon ákosiwin.

Tánisi mwéci ké yá itáspinatikocik ispík éki minikwániwak éko é ki kiskawáwasoyan kakinaw pá pakan táti yá itáspinéwak óma ká ati opikicik ókik oski awásisak, máka kakinaw anikik oski awásisak ká ayácik anima macákos iwin FASD pá péyakwan kékwán mósitáwak-kita tápitawi inikok ta isko pimátisicik móna kita misiwésiwak kita maskawátisicik, ta ánimítáwak anihi kiskinawámátowina, wíci nócihikéwina éko omósitáwina ta tápitawi maca macamihiskáko kiyám piko kékwán ké nócitát.

Máka kiskénita piko ispík kikakí kwéska tisin kita ati minopanihikoyan oté nikanik. Apisís nawac ká minikwéyan wéká mámaw ká póni minikwéyan ispík ka kikiskawáwasoyan ékwáni móna ta nócihiko éyako ana kicawásimis éko ta mino opikiw éká ékotowa macákosiwin kita nócihikot.

Kakinaw Kikakí Sítoskamawanak awa éká kita Mikoskácitát Minikwéwin mékwác Ékikiskawáwasot

Ká isi máwaciy kisténitákosiyan óma ká otótémiyan, ákómákan, wéká kí wicéwákan ta tápitawi wápatinacik ésákiyacik éko éwi sítoskamawacik éko ta wá wíciyacik nántaw isi anikik ká kiskénimácik éko éwi ocawásimisicik. Ékosi kikakí itótén kisáspin kista mwéskwatátisoyan minikwéwin oci éko ta tápitawi mino wicéwat ana

ká kikiskawáwasot ta oci kisténimot éko ta kisténitamát óma mékwác ká kikiskawáwasot. Ká sítoskákik anikik kícisának éko kitótémak ékwánima wéci kaskitácik anikik káwí ocawásimisicik kawisk kita itátisicik éko ta maná-wí-sakáspinatisot nántaw isi otitatisiwinik oci.

Óko ita átit kékwána kikakí mámawi itóténawaw ta otamihisoyék:

**Wá wícihik ta kiskénitakik tánisi
táti kawisk itótakik kékwána éko
anima ká itátisicik:**

Émwés, mékwác wéká ispík kákí ocawásimisicik, kika wá wíciyáwak kita síkimacik éká awasimé kita mikoskácitácik minikwéwin.

**Kotaka kékwána éka
minikwéwin é ispakoki minikwé:**

Nókoták óma é sítoskátónaniwak kiyám éká minikwéwin ta takok ité ká tasi mámawítowék.

**Kotaka oski kékwána máci
nócitak kita mino otamihikoyan:**

Wésám piko anihi kékwána kákípe nócitáyan minikwéwin tápitaw ékota kí takon éko máka ki titapin kita natawi kocitáyék kita nócitáyak kékwána ta mino otamihikoyék éko móna tátékác natawénitákon kita minikwániwak.

Éko máwaciy kisci, káwina nán-taw iténim ta macénimat ana ká kikiskawáwasot. Kiyám áta náspic éwéténitákoc tápwé piko kita pónitáyan anima minikwéwin ispík ékiskénita-man óma é kikiskawáwasoyan, máka ocitaw piko átit ókik iskwéwak mwác kí kaskitáwak ta péyako itótamásocik ékwéniw ékwáni piko ta nátámost-awát awina ta wá wíchikot ta pónitát anima minikwéwin ékospík. Máka wina pakwanta wí yá iticiy awa ká natonak ékosi ta isi wícihit apók étoké mwác ta natoman ékosi ta isi natamákot awina ta itótak ékwéniw.

**Wá wítapimik kita kakitotacik pa
péyatak, ta nisitotawacik óma é
ánimitácik éyako ta itótamásocik
éko ékota kikakí wíciyáwak
kita miskakik ékotowa
paminikéwina ká
isi natawénitákoki
ta itotécik.**

Ta Miskaman ité nanátok isi Wícihiwéwina

Kisáspin kitayán kakwécikémona tánisi óma kéki itótaman inikok kita wícihiwéyan éko ta mino ayáyan óma ká kikiskawáwasoyan kakitosik anikik maskikíy éko ákosiwina ká paminakik wéká itoté ákosiwikamikok

Kisáspin kikiskiwáwason wéká ki wá wíciyáw awiyak ékosi é isi ayát éko kinóté wíciyáw ta pónitát minkwéwin, ókik kikakí kakitotáwak:

Addictions Foundation of Manitoba: móna kékwán kita tipahikéyan 1-866-638-2561

Health Links-Info Santé: 204-788-8200 éko móna kékwán kita tipahikéyan 1-888-315-9257

Kikiskawáwasowin kiskénitamona (Society of Obstetricians and Gynecologists of Canada): pregnancyinfo.ca

Provincial Adult Addictions Information Line: isi ayamiwin: pé isi ayami éko móna kékwán kita tipahikéyan 1-855-662-6605

Youth Addictions Centralized Intake Service Line: móna kékwán kita tipahikéyan

Kita miskaman mamitonénitamowi ákosiwáspinéwina kiskénitamona éko ékotowa páminikéwina, óté isi ayami:

First Nations & Inuit Hope for Wellness Help Line: móna kékwán kita tipahikéyan 1-855-242-3310 wéká ókik kikakí kakitotáwak hopeforwellness.ca

Klinic Crisis Line: 204-786-8686 wéka móna kékwán kita tipahikéyan 1-888-322-3019

Manitoba Farm and Rural Support Services: móna kékwán kita tipahikéyan 1-866-367-3276

Ká natonaman awasimé kiskénitamona anihí oci nanátok páminikéwina anima FASD áskosiwin ká itakik, óté itápi Government of Manitoba www.gov.mb.ca/fs/fasd wéká ká nókopaniki ká isitisayaman anihí ki masinayikéwina FASDInfo@gov.mb.ca

Itápi anté DrinkSense.ca kita miskaman nanátok kiskénitamona éko páminikéwina anihí oci óma ká ápatak minikwéwin mékwác é kikiskawáwasot awa iskwéw.

Dr. Ana Hanlon-Dearman MD

Medical Director, Child Development Clinic
Medical Director, Manitoba FASD
Centre/MB FASD Network

Ácimowin oci Dr. Hanlon-Dearman

Anima Fetal Alcohol Spectrum Disorder (FASD) macáskowiwin itowa éko inikok ké isko pimátisiyan kika nócihikon wáwís ana awásis kákí minikwénit mékwác é kikiskawáwasot omámawa. Óma ká minikwániwak mékwác ká kiskiskawáwaso-naniwak éko ékota ta oci maciskáko ana awásis éka ta mino nitáhikini ostikwán éko omíyaw.

Kakinaw ana awiyak anima macákosowin FASD ká ayát ócitaw piko kékwán ayáwak kita maskawátisískákokik éko ta má mákowénitamihikocik kékwána éko mína ta natawénitamwak tanto kiskáw kapékisik kawisk kita pamistamácik kékwána éko ta tápitawi nákcihicik. Kiskénitamona ési ayámakak, éko mína ta nisitawinaman éko ta nisitotaman étáspinémakak óma macákosiwin, kitakí wícihihowak éyako anihi ká ayácik anima FASD kita mino pimácihocik ité ká kinawénimicik.

Anté Manitoba FASD Centre wá paméwak awásisa éko oskátisa ká iténimácik é ayánit anima macákosiwin FASD, ta wítakik tánisi mwéci étiskákot ana, kékwána kaskitát ta mino itótamásot éko kékwána ké ániménitamihikot ta itótak máka ta wanasowátamwak tánisi máwaciy kékí isi mino wícihicik ókik ininiwak. Kak-wécikémona oci ité kékí isitisahocik ta wá pamácik maskikiwininwa óté kikakípe itotán ta kakitotacik anikik Diagnostic Coordinators ká iticik.

Anikik anté Centre ká otatoskécik mína papá motéhowak misiwé óta Manitoba é papá wá pamácik ininiwa anima oci ákosiwin, éko óté ká yá itotécik Selkirk, Beause-jour, Thompson, The Pas, Norway House Cree Nation, Brandon, Dauphin, Swan River, Portage la Prairie, Steinbach éko Winnipeg.

Wina inikok anikik ká atoskátakik éko é wá wíciyácik anikik ká ayánit anima macákosiwin FASD, kitakí kaskitáwak mína ta wíciyácik kita-pánitánit anima minikwéwin ékospík óma. Otótémitik, owícisának éko aniki wícéwákana, kikakí kaskitánaw kawisk ta iscikéyak ité ká ayáyak wina éká ta takok ta ápatak minikwéwin ité ká wícihicik anikik ká kikiskawáwasocik ékospík-óma.

Anikik Manitoba Liquor & Lotteries míkwéc itwéwak anikik Manitoba Department of Families éko ana Dr. Ana Hanlon-Dearman óma kákí kiskinahótahiwét éko kákí wícihiwécik kita ositániwak óma masinahikan *With Child Without Alcohol* ká itakik.

DrinkSense.ca

Masinahikáték Niski Písím 2022